BUỔI 02: TÌM KIẾM & SẮP XẾP

CẤU TRÚC DỮ LIỆU & GIẢI THUẬT

IT003.N210

Email: vanem@uit.edu.vn

Điện thoại: 0966661006

TÌM KIẾM & SẮP XẾP

- 1. Cấu trúc dữ liệu vector.
- 2. Xác định và phát biểu bài toán tìm kiếm và sắp xếp
- 3. Các giải thuật tìm kiếm và sắp xếp
- 4. Ưu điểm và hạn chế của thuật toán tìm kiếm và sắp xếp
- 5. Triển khai cài đặt C++
- 6. Bài tập chương 2

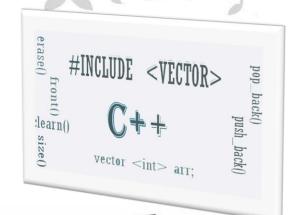

Bài toán minh họa:

Nhập một danh sách số nguyên dương A với số phần tử không biết trước. Thao tác nhập kết thúc khi phần tử nhập vào có giá trị $A_i \le 0$.

- ❖ In ra màn hình danh sách A, vị trí i của phần tử có giá trị k (k được nhập từ bàn phím).
- ❖ In ra 5 giá trị lớn nhất của A. Nếu không tìm thấy thì đặt i=-1.
- Ví dụ: $A = \{1,2,8,3,7,4,6,10,9,21\}, k=4.$
- * Kết quả: 1, 2, 8, 3, 7, 4, 6, 10, 9, 21
- **K**ết quả: 5 21, 10, 9, 8, 7

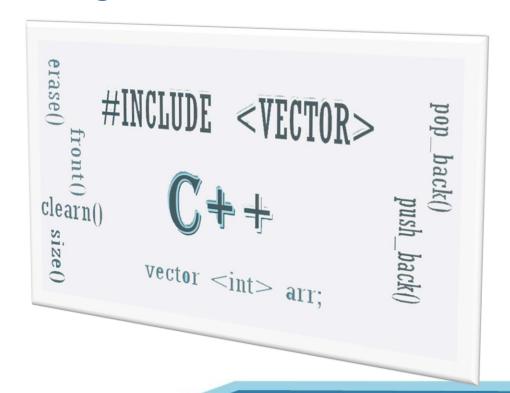
Bài toán minh họa:

Bài toán có thể được giải quyết bằng cách sử dụng thư

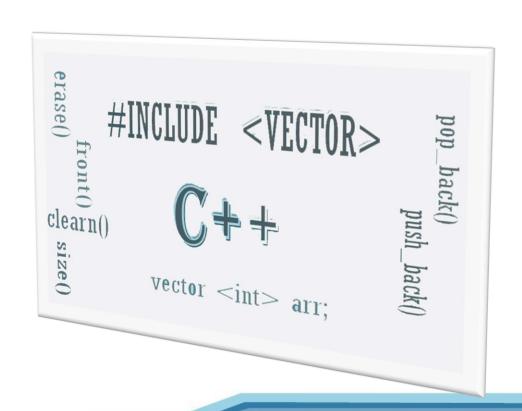
viện **<vector>** và **<algorithm>** như sau.

```
#include <iostream>
#include <vector>
#include <algorithm>

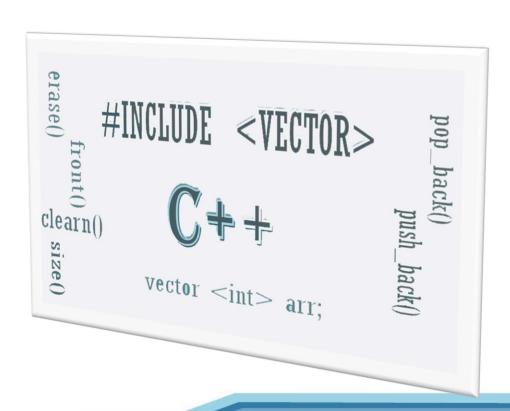
using namespace std;
void NhapDS(vector<int> &);
void InDS(vector<int>);
void Top5(vector<int>);
int TimK(vector<int>, int);
```


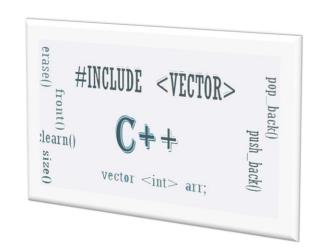
```
int main()
    vector<int> A;
    int k;
    NhapDS (A);
    cout << "Danh sach da nhap: ";
    InDS(A);
    cout << "Gia tri can tim k = ";</pre>
    cin >> k;
    cout << TimK(A, k) << "\t";
    Top5(A);
    return 0;
```


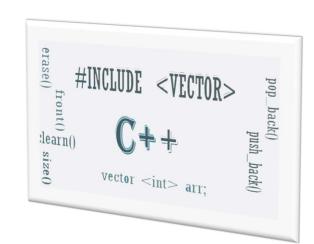
```
void NhapDS(vector<int> &v)
    int tmp;
    cout << "Nhap danh sach" << endl;</pre>
    cin >> tmp;
    while (tmp > 0) {
        v.push back(tmp);
        cin >> tmp;
void InDS(vector<int> v)
    for (int i = 0; i < v.size(); i++)
        cout << v[i] << ' ';
    cout << endl;
```



```
void Top5 (vector<int> v)
    sort(v.begin(), v.end());
    if (v.size() < 5) {
        cout << "DS khong co du 5 phan tu" << endl;</pre>
        return;
    for (vector<int>::iterator i = v.end() - 1;
                 i > v.end() - 6; i--)
        cout << *i << ' ';
```


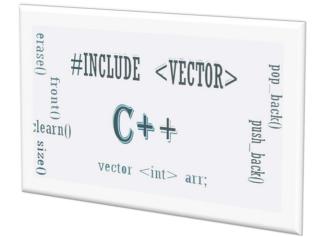
```
int TimK(vector<int> v, int k)
{
    vector<int>::iterator i;
    i = find(v.begin(), v.end(), k);
    if (i != v.end())
        return i - v.begin();
    return -1;
}
```


STL (Standard Template Library) là gì?

Standard Template Library viết tắt là STL. Đây là một

tập hợp rất nhiều hàm thường chủ yếu được dùng để lưu trữ và xử lý dữ liệu. STL là một thư viện các thuật toán và vòng lặp. STL được phát triển là nhằm để tái sử dụng các mã được viết và kiểm nghiệm sẵn nhằm tiết

kiệm thời gian, công sức.

Vector trong C++ là gì?

Vector: Vector C++ là một mảng có khả năng "động",

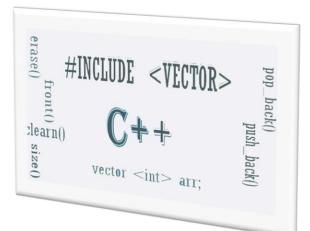
tức có khả năng tự động thay đổi kích thước nếu một

phần tử bị xóa hay được chèn vào thêm. Đồng nghĩa

với việc vùng chứa sẽ tự xử lý việc lưu trữ. Biến kiểu

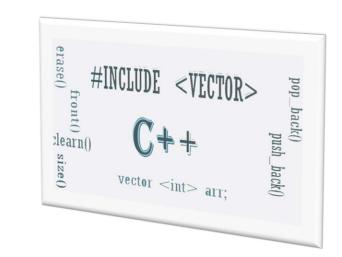
vector được khai báo như sau:

vector<kiểu> tên_biến; vector <int> array;

Ưu điểm cector trong C++ là gì?

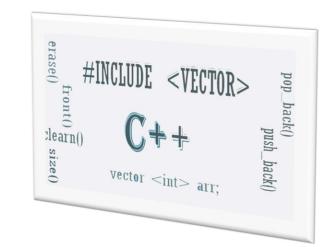
- * Không cần khai báo kích thước của mảng như int A[100]..., vector có khả năng tự động nâng kích thước lên.
- Thêm 1 phần tử vào vector đã đầy thì vector sẽ tự động tăng kích thước của nó lên để tạo chỗ chứa cho giá trị mới này.

Ưu điểm cector trong C++ là gì?

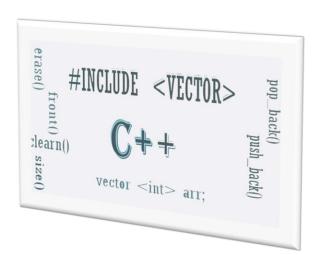
- Có khả năng cho bạn biết số lượng các phần tử mà bạn đang lưu trong nó.
- ❖ Trong vector, bạn hoàn toàn có thể dùng số phần tử âm ví dụ A[-6], A[-5], điều này rất tiện trong việc cài đặt các giải thuật khác

Ví du: vector<kiểu>::iterator

Vector cung cấp nhiều chức năng hữu ích khác nhau:

- *** Modifiers:**
- ***** Iterators
- ***** Capacity
- **Element access**

Modifiers:

- ❖ push_back(): hàm này được sử dụng để đẩy một phần tử trong vector về sau. Nếu kiểu đối tượng được truyền trong tham số không giống với kiểu của vector thì chúng sẽ bị ném bỏ.
- * assign(): ghi đè các giá trị mới bằng cách thay thế giá trị cũ
- ❖ pop_back(): sử dụng để làm giảm kích thước của vector xuống 1 phần tử.
- * insert(): sử dụng để chèn phần tử mới trước vị trí được trỏ bởi vòng lặp
- * erase(): sử dụng để xóa các phần tử khỏi vòng sp.
- * swap(): dùng để hoán đổi giá trị/ nội dung của Vector có cùng kiểu, không nhất thiết cùng kích thước.
- * clear(): dùng để loại bỏ các phần tử của vùng chứa Vector

Iterators

- ❖ begin() Trả về biến iterator trỏ đến phần tử đầu của vector
- * end() Trả về biến iterator trỏ đến vị trí sau phần tử cuối của vector
- ❖ size() Trả về số phần tử của vector
- ❖ push_back() Thêm một phần tử vào cuối vector

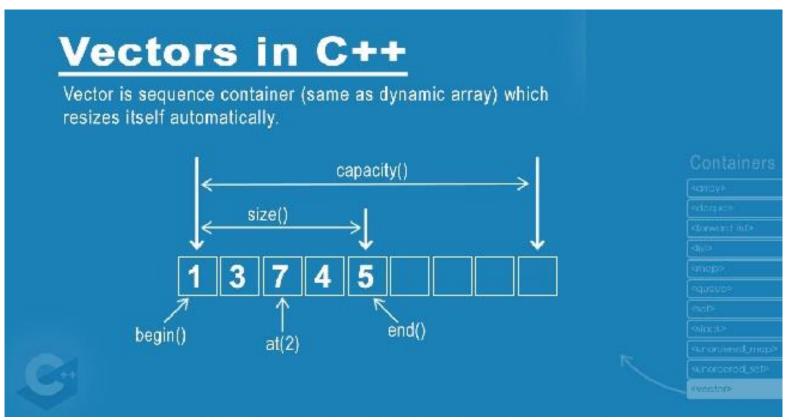
Yêu cầu sinh viên tìm hiểu thêm các phương thức khác trong slide tham khảo thư viện STL

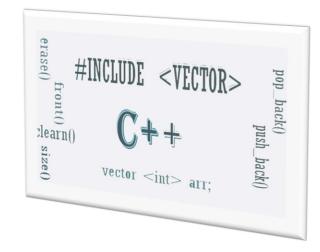
Capacity

- ❖ size(): hàm này trả về số lượng phần tử trong vector.
- ❖ max_size(): hàm sử dụng để trả về số phần tử tối đa vector có thể giữ được.
- capacity(): hàm được dùng để trả về kích thước không gian lưu trữ của vector được cấp bằng đồ thị số.
- * resize(): hàm được sử dụng để chứa các phần tử "n". Nếu kích thước hiện tại của vector lớn hơn n, các phần tử phía sau n sẽ bị xóa khỏi vector
- * empty(): nếu giá trị trả về của hàm là true, vector của bạn đang trống. Nếu giá trị trả về là false, vector của bạn không trống

Ví dụ:

Tìm kiếm với đối tượng vector?

Các phần tử trong một biến vector có thể được tìm kiếm nhờ hàm find() (được định nghĩa trong <algorithm>). Hàm find() được sử dụng như sau:

```
vector<kiểu> A;
vector<kiểu>::iterator i;
int k;
...
```

i = find(A.begin(), A.end(), k);

Kết quả của hàm find() là một biến kiểu iterator trỏ tới phần tử cần tìm của vector hoặc trả về end() nếu không tìm thấy

CÂU TRÚC DỮ LIỆU & GIẢI THUẬT

Sắp xếp với đối tượng vector?

Có thể sắp xếp các phần tử trong một biến kiểu vector bằng hàm sort() (được định nghĩa trong <algorithm>). Hàm sort() được sử dụng như sau:

vector<kiểu> A;

Sắp xếp theo thứ tự tăng dần:

sort(A.begin(), A.end());

Sắp xếp theo thứ tự giảm dần:

sort(A.begin(), A.end(), greater<kiểu>());

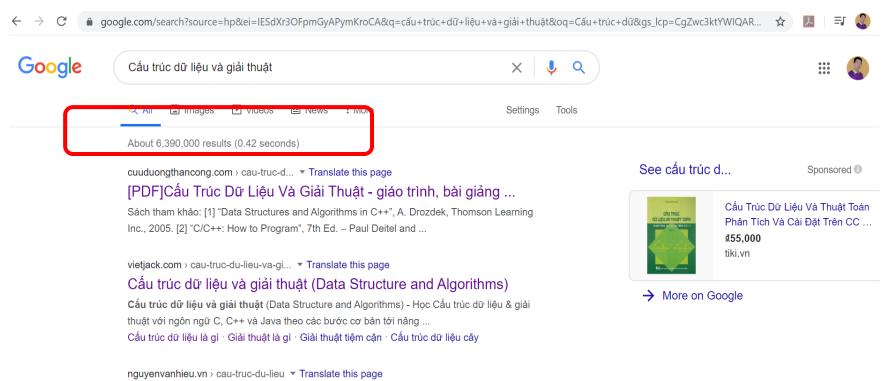
Yêu cầu sinh viên tìm hiểu các biến thể của các hàm find() và sort() trong slide tham khảo STL

Tìm kiếm & sắp xếp:

- ❖ Nhu cầu tìm kiếm sắp xếp.
- ❖ Các giải thuật tìm kiếm.
- Các giải thuật sắp xếp.
- ❖ Cấu trúc hàng đợi ưu tiên.
- *Bài tập chương.

Nhu cầu tìm kiếm Google:

Cấu trúc dữ liêu - Lập Trình Không Khó

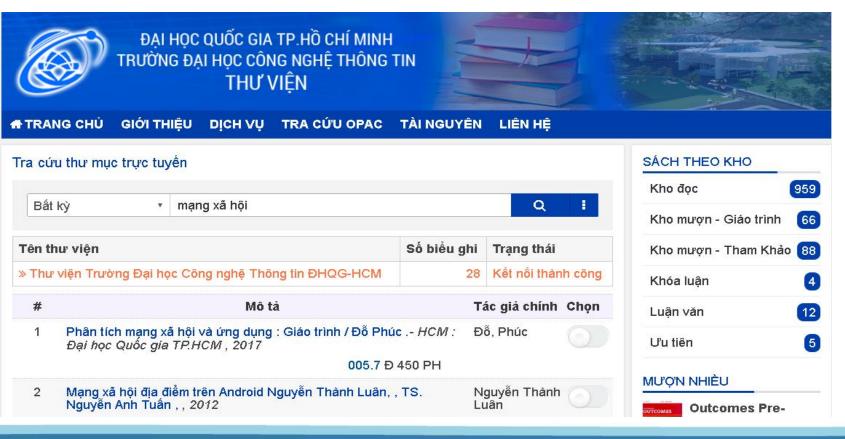
Các cấu trúc dữ liệu và các giải thuật được xem như là 2 vếu tố quan trong nhất trong lập

Tìm kiếm Từ điển:

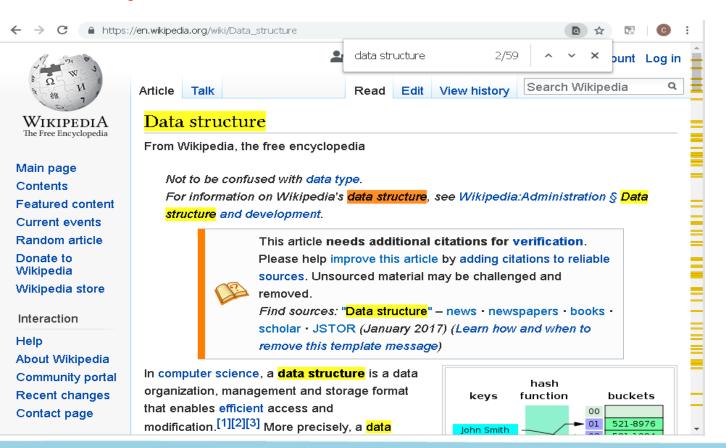

Truy vấn dữ liệu:

Soạn thảo và Tra cứu văn bản:

KẾT XUẤT DỮ LIỆU:

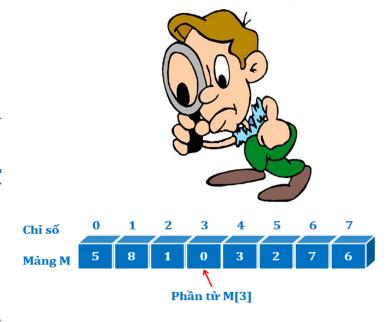
- Sắp xếp các mục từ cho từ điển.
- Sắp xếp danh sách trong các báo cáo tổng hợp.
- *Tổ chức dữ liệu của một đối tượng cho phù hợp.
- Sắp xếp để thiết lập thứ tự cho danh sách.

LÀM TĂNG HIỆU QUẢ TÌM KIẾM

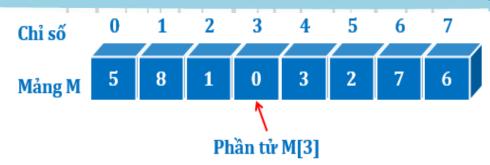
Phát biểu bài toán tìm kiếm:

- \clubsuit Cho danh sách A[] có n phần tử a_0 , a_1 , a_2 ..., a_{n-1} .
- ❖ Để đơn giản trong việc trình bày giải thuật ta dùng mảng một chiều A∏ để lưu danh sách các phần tử nói trên trong bộ nhớ chính.
- ❖ Tìm phần tử có giá trị khóa là X trong A. Nếu A[i] có giá trị khóa là X thì trả về chỉ số i.

Tìm kiếm tuyến tính(Linear search):

- * Từ khóa: Linear search
- \bullet Điều kiện: Danh sách $A = \{a_0, a_1, ..., a_{n-1}\}$ chưa có thứ tự
- Phân tích: Không có thông tin nào ngoài thông tin có được khi so sánh X với giá trị khóa của A[i].
- ❖ Ý tưởng: So sánh X lần lượt với phần tử thứ 0, thứ 1, thứ 2...của mảng A cho đến khi gặp được khóa X cần tìm, hoặc tìm hết mảng mà không thấy.

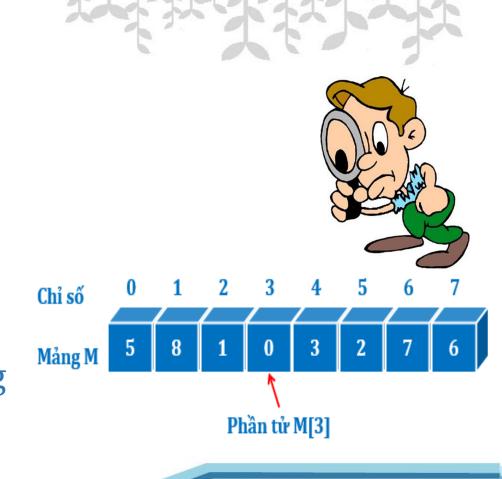

Tìm kiếm tuyến tính(Linear search):

❖ Thuận toán:

Đầu vào: Danh sách A có n phần tử, giá trị khóa X cần tìm.

Đầu ra: Chỉ số i của phần tử A[i] trong A có giá trị khóa là X. Trong trường hợp không tìm thấy i=-1

Tìm kiếm tuyến tính(Linear search):

Các bước thực hiện:

Bước 1: Khởi gán **i=0**;

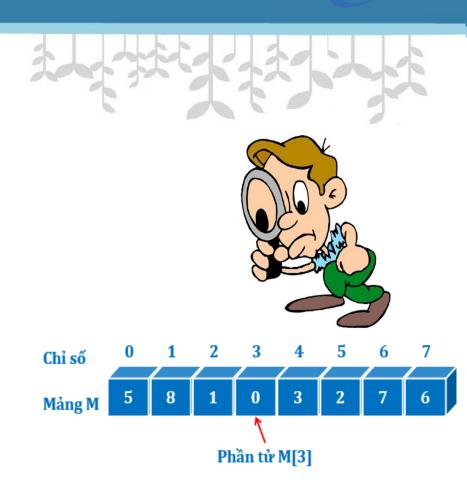
Bước 2: So sánh a[i] với giá trị x cần tìm, có 2 khả năng

- + a[i] == x t i m th a y x. D w ng;
- + **a[i] != x** sang bước 3;

Bước 3: i=i+1 // Xét tiếp phần tử kế tiếp trong mảng

Nếu i==N: Hết mảng. **Dừng**

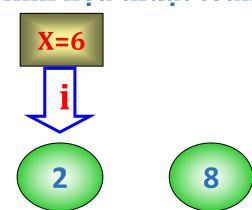
Ngược lại: Lặp lại bước 2

Tìm kiếm tuyến tính(Linear search):

Minh họa thuật toán:

Tìm thấy 6 tại vị trí 4

81

5

1

6

4

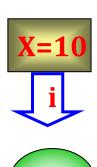
6

6

Tìm kiếm tuyến tính(Linear search):

Minh họa thuật toán:

i=6, không tìm thấy

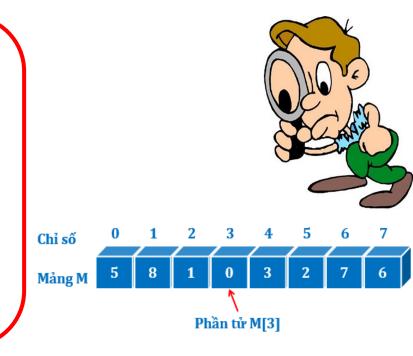
Tìm kiếm tuyến tính(Linear search):

Cài đặt trên mảng

```
int LinearSearch(int a[],int n, int x)
{
    int i=0;
    while((i<n)&&(a[i]!=x))
        i++;
    if(i==n)
        return 0; //Tìm không thấy x
    else
        return 1; //Tìm thấy
}</pre>
```

Cài đặt trên danh sách đơn

```
Node* linearSearch(List A, int x)
{
    Node *p = A.pHead;
    while (!p)
    {
        if (p->info == x) return p;
        p = p->pNext;
    }
    return NULL;
}
```

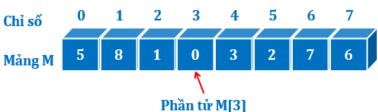

Tìm kiếm tuyến tính (Linear search):

Đánh giá:

- Trường hợp tốt nhất (best case): A[0] chứa khóa X số lần lặp là 1, độ phức tạp hằng số **O(1)**.
- ❖ Trường hợp xấu nhất (worst case): A[] không có phần tử có khóa X, số lần lặp là n độ phức tạp tuyến tính **O(n)**.
- Trường hợp trung bình (average case): độ phức tạp tuyến tính O(n).

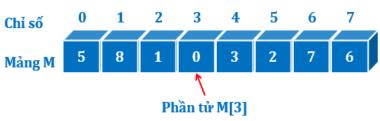

Tìm kiếm tuyến tính(Linear search) cải tiến:

- * Phân tích: Theo thuật toán tìm tuyến tính:
- ✓ Cần phải kiểm tra điều kiện dừng khi xét hết danh sách (i < n).</p>
- ✓ Cần phải kiểm tra điều kiện dừng khi tìm thấy phần tử ai trong vòng lặp
- * Rút gọn điều kiện dừng.

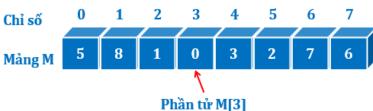

Tìm kiếm tuyến tính(Linear search) cải tiến:

- **Ý** tưởng:
- ✓ Thêm phần tử a_n có khóa X vào A, khi này A có n+1 phần tử.

 Phần tử thêm vào được gọi là phần tử cầm canh.
- ✓ Chỉ cần điều kiện dừng là tìm thấy phần tử a_i có khóa X

Tìm kiếm tuyến tính(Linear search) cải tiến:

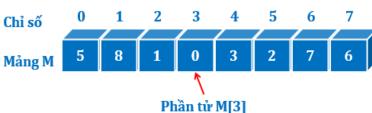
Thuật toán:

Đầu vào: Danh sách A có n phần tử, giá trị khóa x cần tìm.

Đầu ra: Chỉ số i của phần tử ai trong A có giá trị khóa là X.

Trong trường hợp không tìm thấy i=-1.

Tìm kiếm tuyến tính(Linear search) cải tiến:

Thuật toán:

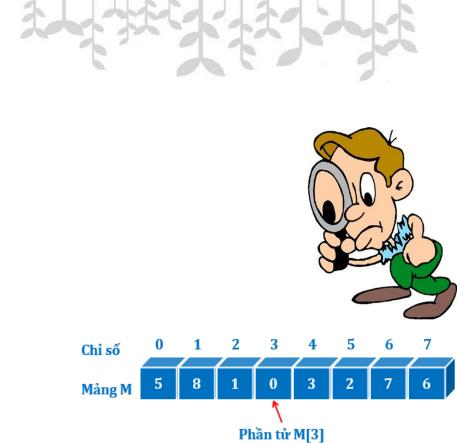
Bước 1: Khởi gán i=0; A[n]=X.

Bước 2: Trong khi (a[i]!=X)

i=i+1

Bước 3: Nếu i<N. Return i

Ngược lại hết mảng. Return -1

Tìm kiếm tuyến tính(Linear search) cải tiến:

Cài đặt trên mảng

```
int linearSearchA(int A[],int n,int x)
{
   int i = 0, A[n] = x;
   while (A[i]!= x)
        i++;
   if (i < n)      return i;
   else return -1;
}</pre>
```

Cài đặt trên danh sách đơn

```
Node* linearSearchA(List A, int x)
{
   Node *p = A.pHead, *t = new Node(x);
   if (!t) throw "out of memory";
   addTail(A, t);
   while (p->info != x)
      p = p->pNext;
   if (p == A.pTail) return p;
   else return NULL;
}
```

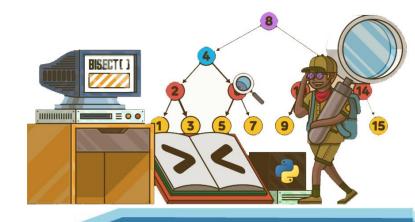

Tìm kiếm nhị phân(Binary search):

- **Từ khóa: Binary search**
- Arr Điều kiện: Danh sách $A = \{a_0, a_1, ..., a_{n-1}\}$ đã có thứ tự \Re .
- Phân tích: Khi so sánh A[i] với khóa X, dựa vào quan hệ thứ tự, có thể quyết định nên xét phần tử kế tiếp ở phần trước (hoặc phần sau) của A[i] hay không.

Tìm kiếm nhị phân(Binary search):

- * Ý tưởng:
- ✓ Giả xử ta xét mảng có thứ tự tăng, khi ấy ta có a_{i-1}<a_i<a_{i+1}
- ✓ Nếu $X>a_i$ thì X chỉ có thể xuất hiện trong đoạn $[a_{i+1}, a_{n-1}]$
- ✓ Nếu X< $\mathbf{a_i}$ thì X chỉ có thể xuất hiện trong đoạn [a_0 , a_{i-1}]
- √ Ý tưởng của giải thuật là tại mỗi bước ta so sánh X với
 phần tử đứng giữa trong dãy tìm kiếm hiện hành, dựa vào
 kết quả so sánh này mà ta quyết định giới hạn dãy tìm
 kiếm ở nữa dưới hay nữa trên của dãy tìm kiếm hiện hành.

Tìm kiếm nhị phân(Binary search):

Thuật toán:

Đầu vào: Danh sách A có n phần tử đã có thứ tự R, giá trị

khóa X cần tìm.

Đầu ra: Chỉ số i của phần tử a_i trong A có giá trị khóa là X.

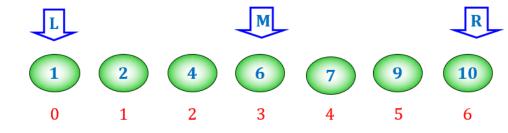
Trong trường hợp không tìm thấy i=-1

Tìm kiếm nhị phân(Binary search):

Thuật toán: Giả sử dãy tìm kiếm hiện hành bao gồm các phần tử nằm trong \mathbf{a}_{left} , $\mathbf{a}_{\text{right}}$, các bước của giải thuật như sau:

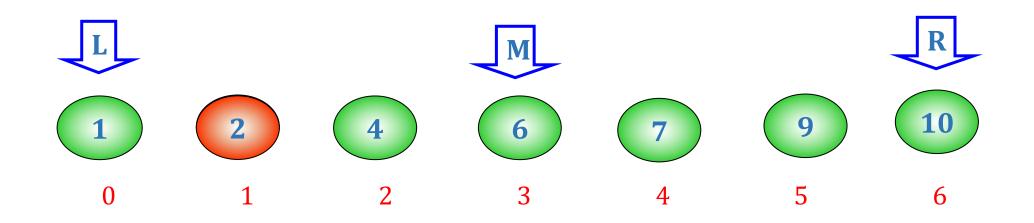
- **❖ Bước 1:** left=0; right=N-1;
- ❖ **Bước 2:** mid=(left+right)/2; //chỉ số phần tử giữa dãy hiện hành
 - ➤ So sánh a[mid] với x. Có 3 khả năng
 - ✓ a[mid]= X: tìm thấy. **Dừng**
 - ✓ a[mid]>X : Right= mid-1;
 - \checkmark a[mid]<X: Left= mid+1;

❖ Bước 3: Nếu Left <=Right; // còn phần tử trong dãy hiện hành</p>
Lặp lại bước 2. Ngược lại : Dừng

Tìm kiếm nhị phân(Binary search):

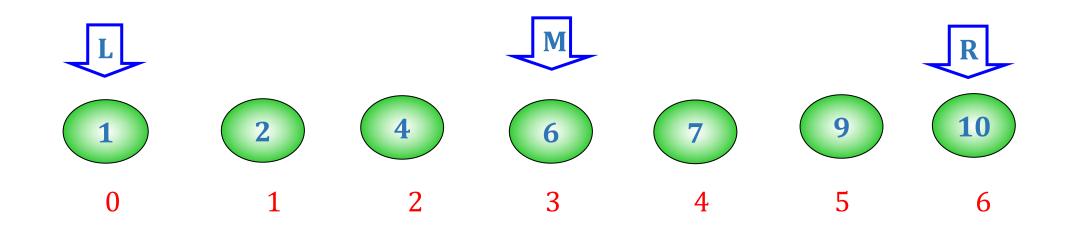
❖ Minh họa thuật toán tìm X=2

Tìm thấy 2 tại vị trí 1

Tìm kiếm nhị phân(Binary search):

❖ Minh họa thuật toán tìm X=-1

CÁU TRÚC DỮ LIỆU & GIẢI THUẬT

R=-1 => không tìm thấy X=-1

L=0

Tìm kiếm nhị phân(Binary search):

Cài đặt trên mảng

```
int BinarySearch(int a[],int n,int x)
{
   int left, right, mid, left=0, right=n-1;
   do
   {
      mid=(left+right)/2;
      if(a[mid]==x) return 1;
      else
      if(a[mid]<x) left=mid+1;
      else right=mid-1;
   }while(left<=right);
   return 0;
}</pre>
```

Cài đặt trên danh sách liên kết

Cài đặt trên cấu trúc liên kết khác là

Cây nhị phân tìm kiếm

Tìm kiếm nhị phân(Binary search):

❖ Thực hiện từng bước tìm kiếm nhị phân trên mảng A[] với X =37 như sau:

 $A[] = 1 \ 3 \ 5 \ 7 \ 11 \ 13 \ 17 \ 19 \ 23 \ 29 \ 31 \ 37 \ 41 \ 43 \ 47 \ 53 \ 59$

Bước 1: left =0, **right =**16

Buốc 2: mid=(left+right)/2=8 => A[mid] = 23 < X; => left = mid+1=9.

Bước 3: left =9, right=16. Quay lên **bước 2** để tìm **mid** mới

......

❖ Thực hiện từng bước tìm X=3; X=13;X=53.

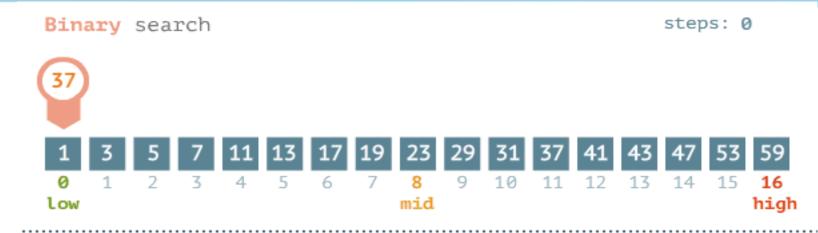

Tìm kiếm nhị phân:

(Binary search)

Tìm kiếm tuyến tính: (Linear search)

X=37

Sequential search

37

www.mathwarehouse.com

steps: 0

Tìm kiếm nhị phân (Binary search):

Đánh giá:

- ❖ Trường hợp tốt nhất: phần tử cần tìm ở đúng vị trí (l+r) div 2 số lần lặp là 1 độ phức tạp hằng số O(1).
- ❖ Trường hợp xấu nhất: số lần tìm là số lần chia đôi dãy đến khi dãy tìm kiếm còn 1 phần tử, số lần lặp khoảng log2(n)+1 độ phức tạp logarith O(log(n)).
- * Trường hợp trung bình: độ phức tạp O(log(n)).

Tìm kiếm nội suy (Interpolation Search):

- * Từ khóa: Interpolation Search
- * Điều kiện: Danh sách $A = \{a_0, a_1, ..., a_{n-1}\}$ đã có thứ tự \Re và giá trị khóa được rải đều trên danh sách.
- ❖ Phân tích: Giá trị khóa rải đều trên danh sách vị trí a_m chia danh sách tìm kiếm tương ứng với tỉ lệ giá trị X trong miền giá trị khóa của danh sách tìm kiếm.

Tìm kiếm nội suy (Interpolation Search):

- * Ý tưởng:
- ✓ Thay vì xác định mid=(left+right)/2 như trong tìm kiếm nhị phân, xác định nội suy như sau:

$$mid = left + \frac{(right - left) * (X - A[left])}{(A[right] - A[left])}$$

✓ Các bước còn lại tương tự như tìm kiếm nhị phân.

Tìm kiếm nội suy (Interpolation Search):

Thuật toán:

Đầu vào: Danh sách A có n phần tử đã có thứ tự R, giá trị

khóa X cần tìm.

Đầu ra: Chỉ số i của phần tử a; trong A có giá trị khóa là X.

Trong trường hợp không tìm thấy i=-1

Tìm kiếm nội suy (Interpolation Search):

Thuật toán:

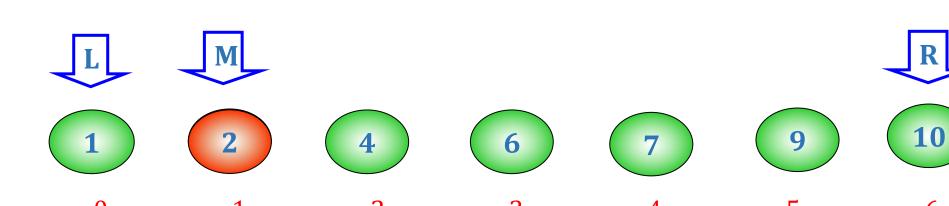
- **❖ Bước 1:** left=0; right=N-1;
- **❖ Bước 2:** mid=left+((right-left)*(X-A[left]))/(A[right]-A[left]);
 - So sánh a[mid] với x. Có 3 khả năng
 - ✓ a[mid]= X: tìm thấy. **Dừng**
 - \checkmark a[mid]>X: Right= mid-1;
 - \checkmark a[mid]<X : Left= mid+1;
- ❖ **Bước 3:** Nếu Left <=Right; // còn phần tử trong dãy hiện hành

Lặp lại **bước 2**. Ngược lại : **Dừng**

Tìm kiếm nội suy (Interpolation Search):

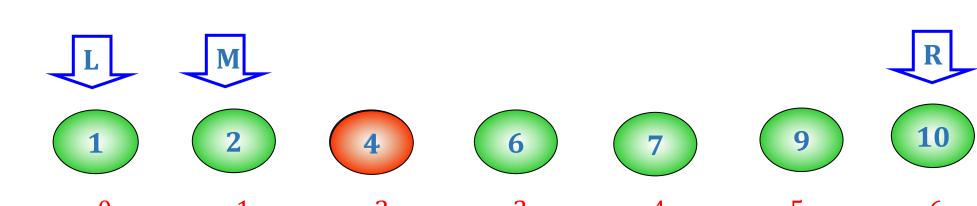
❖ Minh họa thuật toán tìm X=2:

Tìm thấy 2 tại vị trí 1

Tìm kiếm nội suy (Interpolation Search):

❖ Minh họa thuật toán tìm X=4:

Tìm thấy 4 tại vị trí 2

Tìm kiếm nội suy (Interpolation Search):

Cài đặt trên mảng:

```
int BinarySearch(int a[],int n,int x)
  int left, right, mid, left=0, right=n-1;
  while(left<=right
      mid= left+(right-left)*(x-A[left])/(A[right]-A[lefy]);
      if(a[mid]==x) return mid;
      else
        if(a[mid]<x) left=mid+1;</pre>
        else right=mid-1;
    return 0;
```


Tìm kiếm nội suy (Interpolation Search):

❖ Thực hiện từng bước tìm kiếm nhị phân trên mảng A[] với X =37 như sau:

 $A[] = 1 \ 3 \ 5 \ 7 \ 11 \ 13 \ 17 \ 19 \ 23 \ 29 \ 31 \ 37 \ 41 \ 43 \ 47 \ 53 \ 59$

Bước 1: left =0, **right =**16

Buốc 2: mid=left+((right-left)*(X-A[left]))/(A[right]-A[left]) = $\mathbf{10}$ => A[mid] = $\mathbf{31} < \mathbf{X}$;

=> **left** = mid+1=11.

Bước 3: left =11, right=16. Quay lên bước 2 để tìm mid mới

❖ Thực hiện từng bước tìm X=11; X=37; X=17; X=53

BÀI NGHIÊN CỨU SỐ 02:

BÀI NGHIÊN CỨU CÁC THUẬT TOÁN SẮP XẾP

- 1) Định nghĩa bài toán sắp xếp?
- 2) Selection sort
- 3) Insertion sort
- 4) Counting sort
- 5) Radix sort

